Scanned with CamScanner

Scanned with CamScanner

This Diary Belongs to :—

Name [illegible]

Address TEL AVIV

BALFOUR . 42

Telephone No.

If this Diary is found please return to the Owner addressed as above.

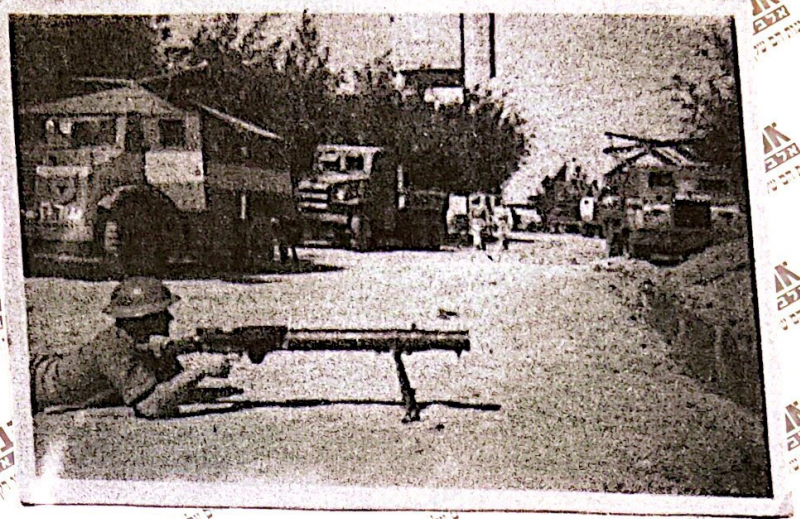

Scanned with CamScanner

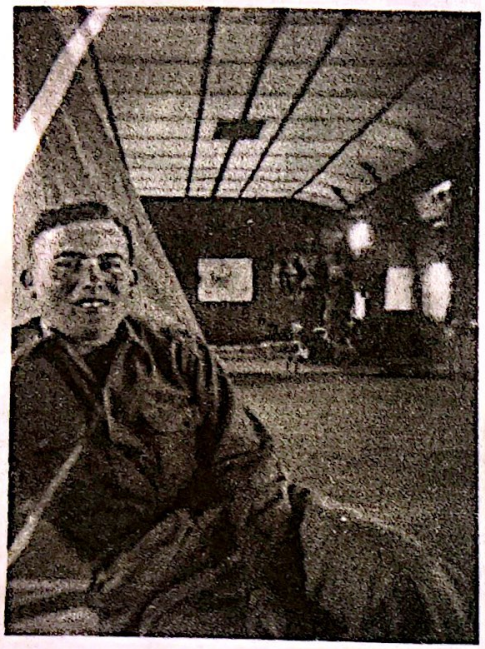

Scanned with CamScanner

יובלויים שמחה

1948-1921

נהרג בט"ז באלול תש"ח

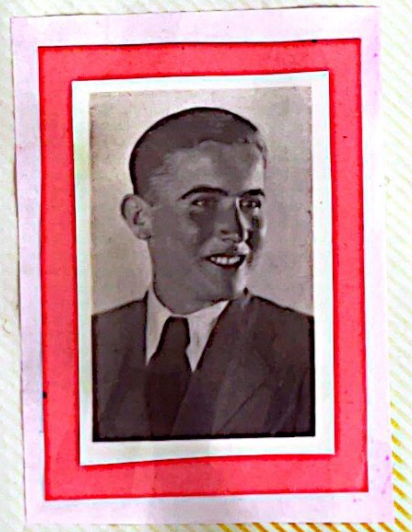

Scanned with CamScanner

שאלות ותשובות לדיון:

1. מי כתב את המגילה?

לפי שאול אבן דנאן, בסביבות 1948 בגיל 92. הוא העתיק אותה מזכרונו אחרי שאיבד את כל ספריו ורכושו בקרבות. הוא לא היה היסטוריון מקצועי, אלא איש צבא ומנהיג קהילתי שרצה לשמר את מה שראה.

2. מתי נכתבה המגילה?

בין 1945 ל-1948, בשנים שאחרי מלחמת העולם השנייה ולפני הקמת מדינת ישראל. אבן דנאן עצמו מציין בתחילת המגילה שהוא כותב "בימים שאחרי שהשתחררתי מהצבא הבריטי".

3. מדוע נכתבה המגילה?

כפי שאבן דנאן כותב בעצמו, הוא חש שהעולם עומד לשכוח את מה שקרה ליהודים באירופה, ורצה שמישהו יעיד על כך. בנוסף, הוא רצה לתעד את הקהילות היהודיות במרוקו שנעלמו כמעט לחלוטין אחרי השואה.

4. מה מקורותיו של המחבר?

אבן דנאן מסתמך בעיקר על זיכרונו האישי, אך גם על עדויות של ניצולים שפגש בדרכו, על מכתבים ועל דיווחים של חיילים יהודים שנלחמו באירופה. הוא מציין בעצמו שחלק מהמידע הגיע מ"אנשים שחזרו מהגיהנום".

5. מה מידת מהימנותו של המחבר?

אבן דנאן היה עד ראייה לחלק מהאירועים שתיאר, אך חלק מהמידע הגיע ממקורות שניים. הוא לא היה היסטוריון מקצועי ולא ניסה להיות אובייקטיבי – הוא כתב מנקודת מבט אישית ורגשית. יש לקחת בחשבון שזיכרונות של אירועים טראומטיים עלולים להיות לא מדויקים לחלוטין.

6. מה מידת שלמותו של המקור?

המגילה שלמה ברובה, אך חסרים בה כמה עמודים בסוף. אבן דנאן עצמו ציין שהוא לא הספיק לכתוב הכל, ושהוא מקווה שמישהו אחר ימשיך את עבודתו. בפועל, אף אחד לא עשה זאת.

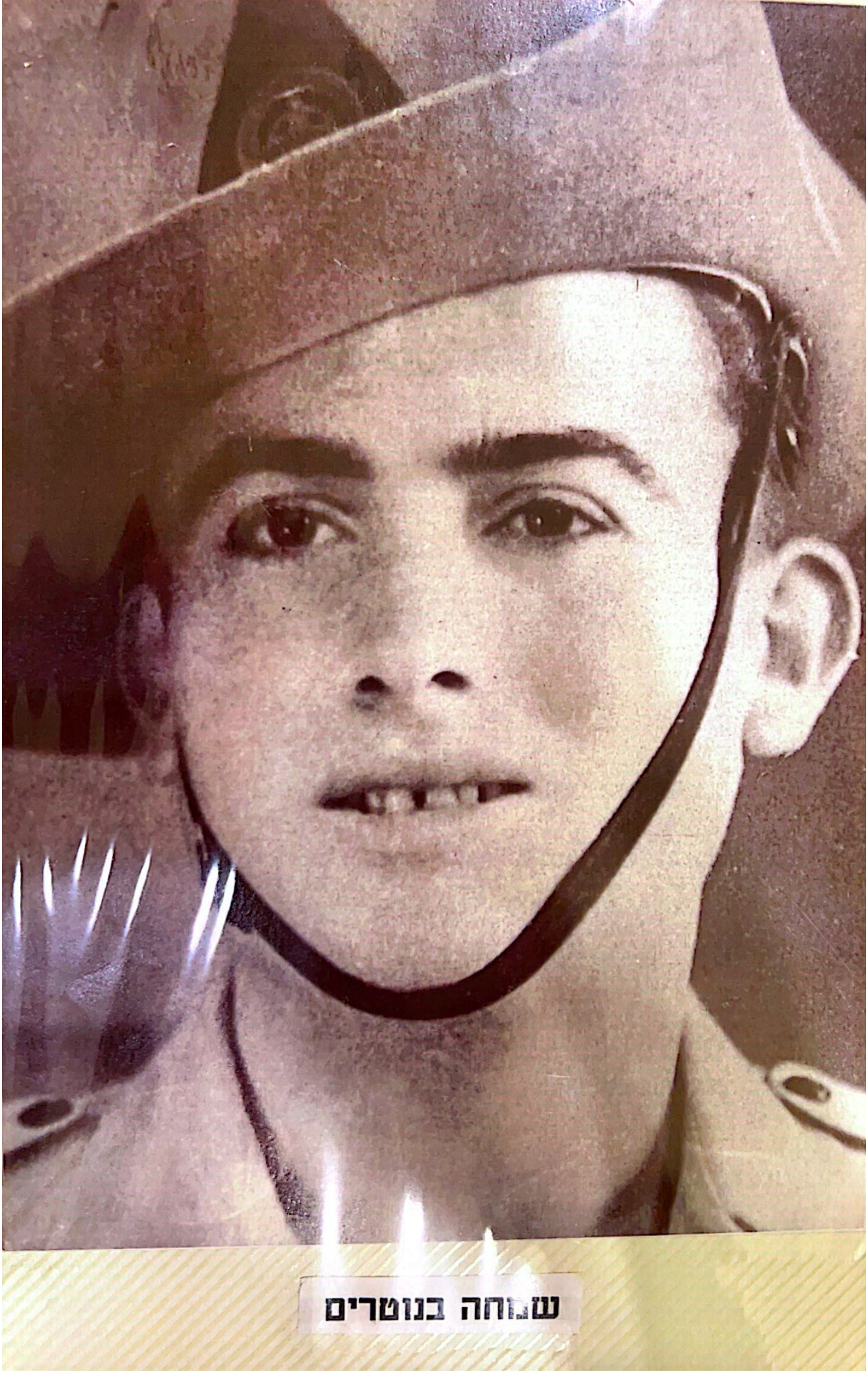

Scanned with CamScanner

גדוד 53

ראשית התפתחותה של חטיבת גבעתי הייתה בימי דצמבר

1941, מועד בו ניתן צו ההקמה של החטיבה.

הגורמים העקריים שהטביעו את חותמם על ראשית ההתפתחות היו:

א. היותה מורכבת בעיקר מתושבי תל אביב, יצר הכרח לרתק חלק ניכר להגנה על מחוז תל אביב אשר האוייב הערבי בסיוע האוייב הבריטי השתדלו להדק את עניבת החנק סביבה. יחידות החטיבה רותקו להגנה סטטית בעיקר הגנה על מרחב הדרום.

ב. החטיבה שמשה עתודה למטכ"ל ומדי פעם יחידותיה נשלחו לתפקידים מיוחדים. כך קרה שיחידות החטיבה התגלגלו לנגב, לירושליים הנצורה ובעיקר עסקו בליווי שיירות.

עם ירידתה למרחב הדרום החלה החטיבה להתרכז סביב יעידה

העיקרי- הגנת המרחב.

גדוד 53 היה בין הגדודים הראשונים שעברו מהגנה להתקפה.

כשמשק ניצנים הותקף, הנחית הגדוד התקפה על בית דראס- דבר

שגרם להורדת הלחץ מהמשק.

לאחר מבצע נחשון השתתפו יחידות החטיבה במבצע "חמץ" לכיבוש

יפו. המבצע נכשל, החטיבה למדה לקח- יכולת החטיבה הייתה בעיקר

בפעולות פתע, ללא תלות בגורמים אחרים ובעיקר בפעולות פגע

וברח.

Scanned with CamScanner

מכתבים ששמחה כתב למשפחתו

שלום רב שמח שנהנים ועובדים בעיקשנה 24.7.2

בינתיים קיבלתי מכתב מהנהגת של בית הספר שאני לומדת בו, ושאלה אותי מילים
שלומד שקר. בהתחלה לא ידעתי מה לענות ואחרי שעה מצאתי
שלושים מילים בלי לחשוב הרבה. לבסוף בחרתי בכלום. שקר בגלל
שהיה לי לחשוב הרבה שעות על מכתב לשים אותו בדואר. כי אחרי
שאני כותבת מכתב אני מרגישה שאני מדברת איתם ואני לא יכולה
לומר שקר. אחרי שהיה לי ספק אם לשים את המכתב בדואר. אחרי
שלושה ימים החלטתי שאני לא יכולה לשקר ושמחה, אחרי שחלפו
לי כמעט שני שבועות בלי.

אין שלום בלי בסדר, אחרי שהבנתי שיש לחברו יפה בסדר. בכל תשעה
שהיינו ביחד ישבנו, ובכל שעמדנו על בסדר, אבל בסדר הפנו את
שבחת בעיקר, ובשלושת הימים הללו.

אני מאמין שלום אחרי הנסיעה אלינו שהוא בסדר על עמדת
הישראלי אולי לשעל בשבוע שלא מחשיב שלא בשלום כמו שאנו
יודעים לעשות.

אני מאחל שנהנה ונהנה את הנסיעה שאני בשלום ושמחה,
שמח אני בזכות שלא הנסיעה בכלל אלמן מחכה לחזרה של
בישראל בשלום, ואני מאחל שלא יהיה.

שלח אני ברצף שלנו שמח ולא שמח בשבוע לעשות. בשבוע אחרי שבוע
שאחרי אני שמח בכך שמח, כולם ואחים לנו כשמחים.

שמח שלא נעלם בעיקשנה שמח בשבוע על בשלום אחרי. בשבוע שלו
בכל שלום.

אחרי שמח בכך אחרי שלא שמחים לשמח אחר שלום בשלום שמחים את
שמחים שמח שלום בשלום שבוע בל בשלום אין בשבוע אחרי כולם ואחים לנו
אחרי שלום בשלום.

בשבוע שלח בך שמח ואל שלום. שלח שמחה.

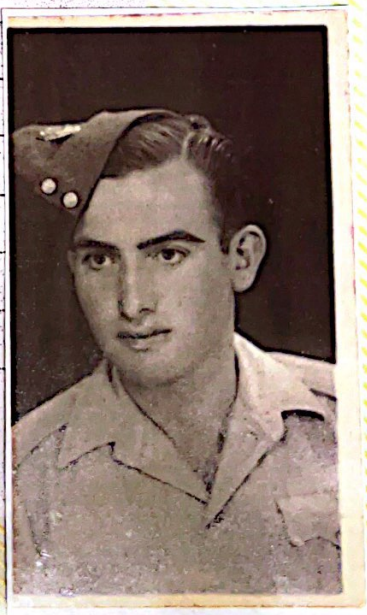

שמחה יברבוים
- לזכרו -

אני מחזיק בידי מעט מרשימותיו וחפציו של שמחה. אלה הם קובצי מכתבים, יומן אישי ומזכרות משדות הקרב בהם לחם אשר נרשמו ונאגרו במהלך חודשי חייו האחרונים, אלה של שנת תש"ח. הללו הם עדות ודברי ימים גם יחד של עלם אופטימי, זחוח ותמים שחי את המלחמה במקום התרחשותה מבלי שידע שבבוא היום עתידים הם לשמש בלי משים עדות צנועה להנצחתו. בכתובים הותיר שמחה יומן אישי, מכתבים אישיים לבני משפחתו, לקט תעודי של דפים קרביים ממהלך המלחמה הנוגעים לפעילותו ותמונות מתקופת הנוטרים, מלחמת השחרור, שרותו בצבא הבריטי - ככל שיכולים להכיל חיים קצרים וסוערים כשלו. חלקם של הללו, לבד מהיומן, נשמרו ע"י אחותו של שמחה, שרה. המכתבים, מצהיבים ומתכלים משיני הזמן, נכתבו על דפי מחברת תלושים. משנפלו לידי, מיהרתי לצלמם על-מנת לשמרם ולהנציחם. את יומנו האישי קבלה שרה מחוה, חברתו לחיים של שמחה. הם עמדו להנשא ששה שבועות מאוחר מהיום בו נפל.
לא ידענו על על קיומו של יומן אישי. בחיפוש אחר חומר לצורך העריכה הנוכחית, פנתה שרה אל חוה חברתו, עמה היא שומרת קשר עד היום. חוה המשיכה מאז בדרכה ובנתה בית משלה. וחוה, חמישים ואחד שנים אחרי עדיין נוצרת את יומנו כזכרון אלמותי לתקופת אהבתם, הפקידה עתה את היומן בידי שרה. היומן אינו אלא פנקס כיס אנגלי של שנת 1948 זעיר ומצהיב, בו מציין שמחה בכתב יד רהוט ומתומצת פרקים אוטנטיים מארועי המלחמה ההיא של שנת תש"ח בחזית הדרום בה לחם. בדיעבד ולרוע הגורל מהווה עתה היומן תעודת חיים ומצבה גם יחד לדמותו באחרית ימיו. אל פרקי ההיסטוריה האוטנטית של הימים ההם מתווספת עדות נוספת של הוויה בהתרחשותה ושל דברים מפי אומרם. אלה הותירו בידנו את החובה המזערית לתעדם ולהנציחם. תודתנו לחוה אשר נצרה את יומנו והעבירתו לידנו.

חייו של שמחה מאז עליתו ארצה מפולניה בגיל 15 בשנת 1936, הם ביטוי מתמשך של מעשי התנדבות. כנער מתבגר התגורר אצל משפחת אחיו מרדכי בראשון לציון. עבד בפרדסים שבסביבה ולימים, בגיל 18 התחיל ללמד את מלאכת ליטוש היהלומים אצל גיסו אפרים. אפרים יעיד שהבחור היה שובה נפש, חרוץ לאין גבול, מהיר תפיסה ותאב דעת בכל. בטרם ביסס עמדה בתעסוקה החדשה, חדור הכרה בצורך השעה, נענה לקריאה והתנדב לצבא הבריטי. שמחה נשלח לשרת במצרים. אין בידנו תיעוד על תקופה זו לבד ממספר תמונות משנת 1944 מקאירו (קהיר) ואיסמעליה, כפי המצוין על גב התמונות. מכתבים ששיגר משם אבדו לצערנו הגם שכתב רבות. הגעגועים אל שמחה והציפיה לבואו לחופשות שמורים היטב בזיכרוני. כילד אני זוכר את התכונה והריגוש לקראת בואו. אני זוכר את צעידתו במעלה סימטת הענ בו מוקם ביתנו (כיום רחוב השדה 7 בראשון לציון) כשה"קידבק" הגדול שמוט על גבו. הייתי רץ לקראתו, מנטר, מחבק ומקרקר סביבו, אחי הגדול. ואז היה נכנס הביתה כשציודו מדיף את הריח המיוחד של מדים וצבא, שומט את מטענו התפוח ואומר לי "תפתח". ואני הייתי נובר ומחלץ משם שקיות אורז, סוכר קוביות לבן באריזות חרוטים סגולים, שוקולדים יבשים, קופסאות שימורים, מתנות ומזכרות ככל שיכיל השק לבד מציודו האישי.
במהלך 1945 השתחרר מהצבא הבריטי ומיד התנדב לנוטרים. מרכז הנוטרים בראשון לציון היה ברחוב ירושלים, על גבעה שבה היתה בריכת מים ישנה ניצבת על עמודי בטון בינות לאקליפטוסים עבותים. לכאן היינו ילדי "המושבה" באים לראות את אימוני הנוטרים. הם היו חבושים בקובע אוסטרלי אצילי רחב מידות עם רצועת סנטר. היית כאן פעילות מרתקת, טנדרים עם נוטרים חמושים יצאו ובאו. היו שם כלי נשק ואנחנו הילדים צפינו בהם בריגוש, קלטנו כל פרט בשקיקה הלומים ונסחפים בתחושת שייכות. שמחה היה אחד מהם וגאוותי וריגושי הרקיעו. שנת 1945 הבהירה לשמחה, כי אבד את כל בני משפחתו שנותרו בגולה.
המעבר מתקופת הנוטרים ל"הגנה" עוד בטרם קום המדינה, היה רצוף וטבעי. שמחה נשאר במדים, מגויס להגנה פורמלית ב 12/02/48 , כפי שציין ביומנו. במהלך שרותו נלחם באזור הדרום בגדוד 53 פלוגה ג' של חטיבת גבעתי.

שמואל עציון, אחיינו

Scanned with CamScanner

שמחה עמד להינשא לחברתו לחיים- חווה.
אך התאונה המצערת קטעה את התוכנית,
שמחה נהרג זמן קצר לפני החתונה.

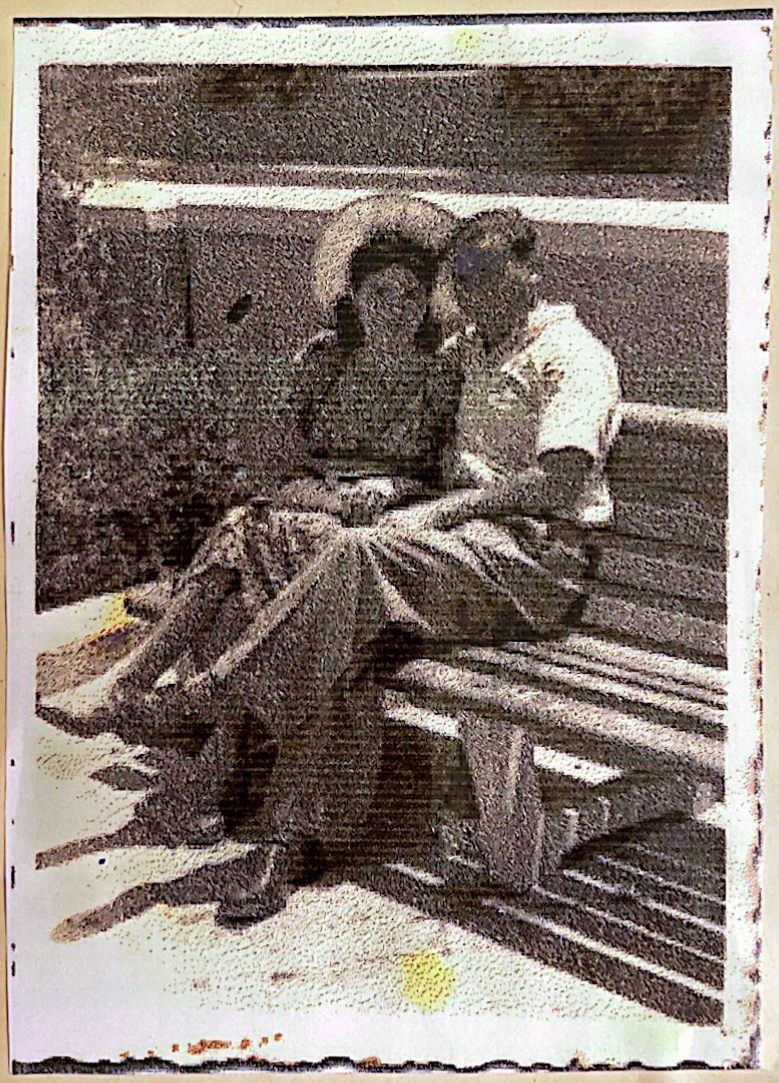

Scanned with CamScanner

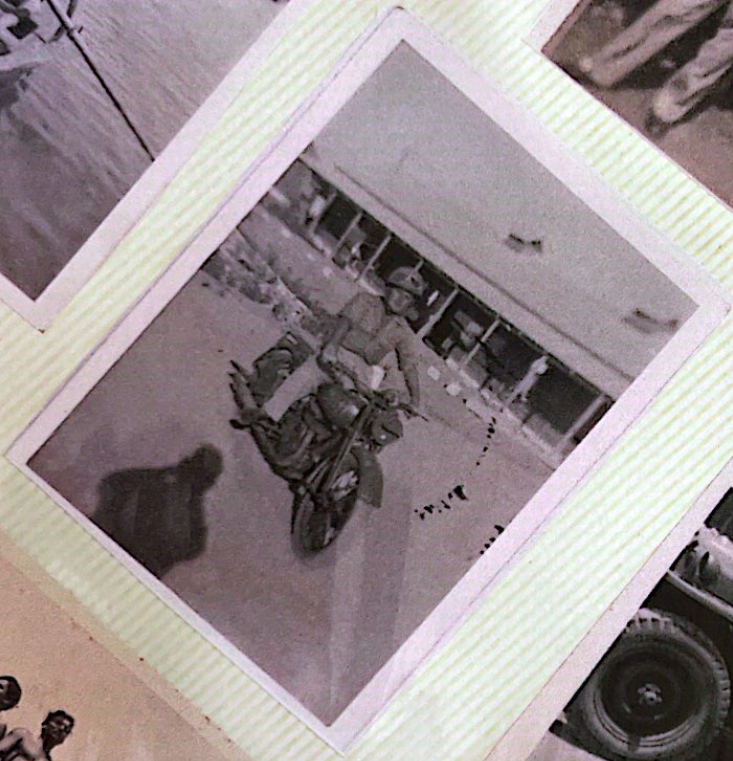

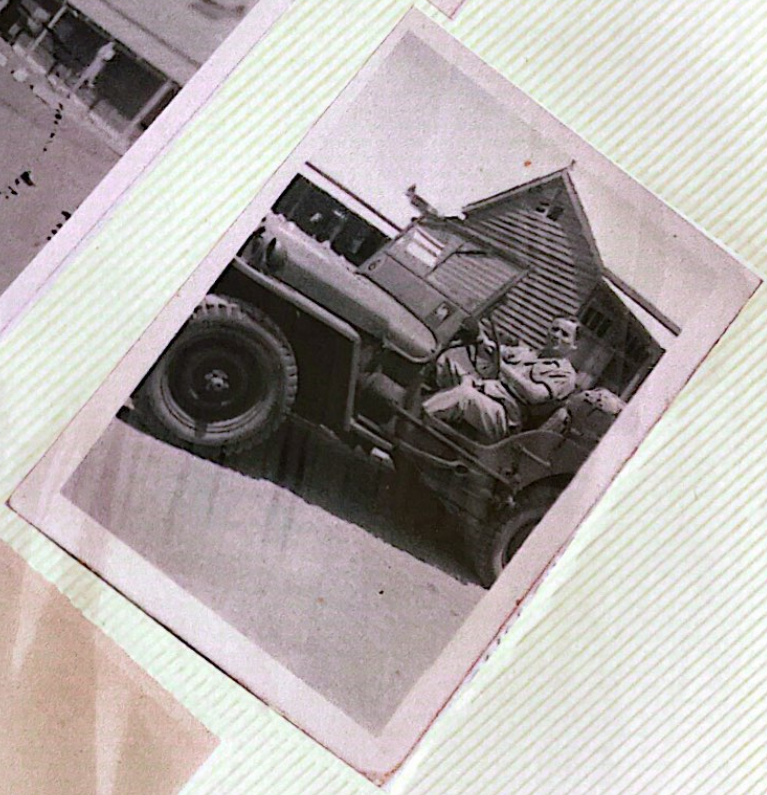

Scanned with CamScanner

שמחה רשם יומן ובו תיעד את כל הקרבות והמעשיות שעבר בשירותו בגדוד 53.

במקביל לקטעים מן היומן מצורפים הקטעים המתאימים מחוברת הגדוד.

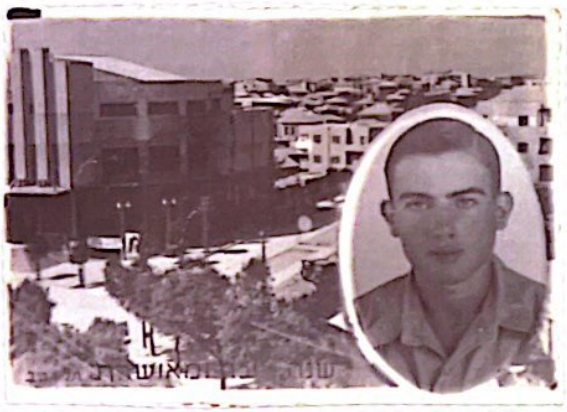

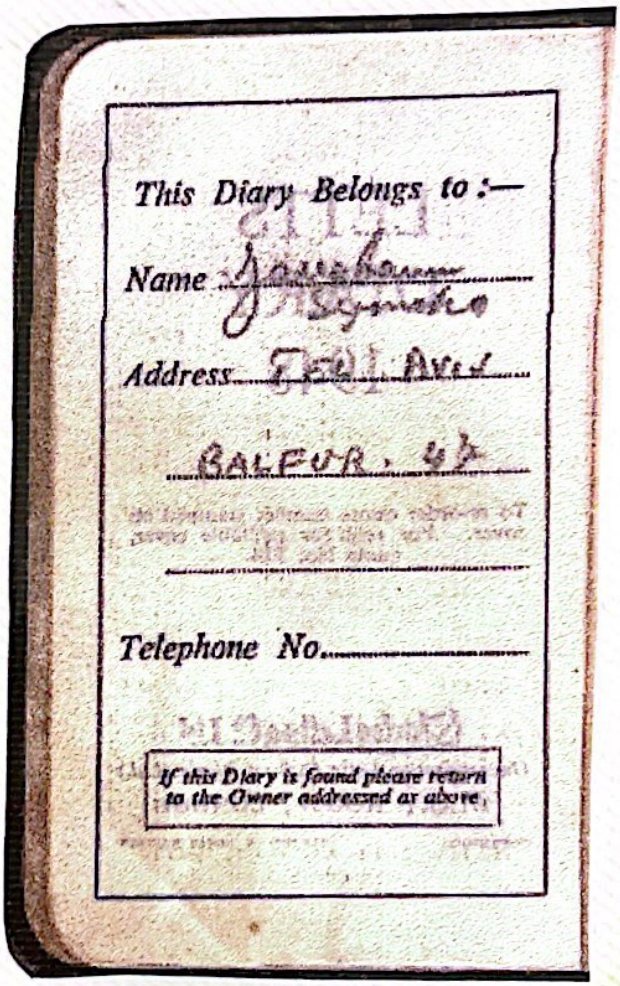

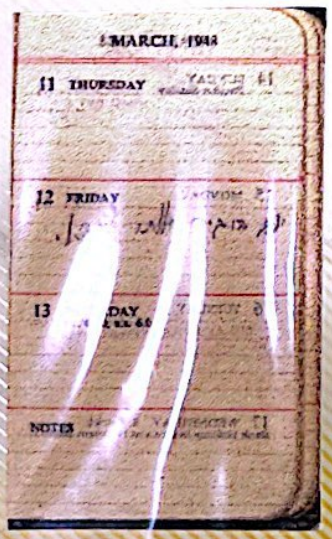

Scanned with CamScanner

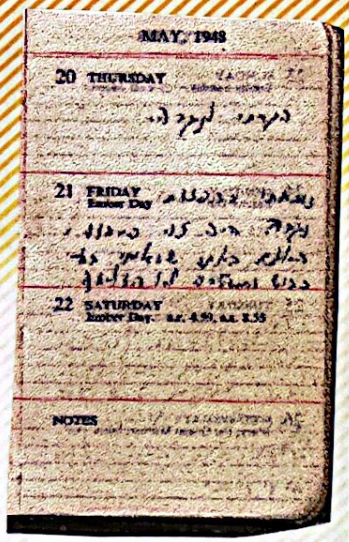
MAY, 1948
20 THURSDAY
21 FRIDAY Emden Day
22 SATURDAY Emden Day
NOTES

מול המצרים

ההתקפה השניה על עיראק סואידן נערכה ב-20.5 והסתיימה בכשלון. אבדות הגדוד - 4 הרוגים ו-40 פצועים. 40 החיילים לחמו בגבורה שאין דוגמתה. החבלן הגדודי - מיכה בן מנשה, נהרג ממש ליד קיר בניין המשטרה, תוך הפעלת חומר הנפץ.

המשוריין שהתקרב עד לשער המשטרה, נפגע, המשוריין - תוהו ובוהו - ניטש וכל יושביו נפצעו. ורק לאחר הפלחמה נמצא בב"ש.

ושוב המשטרה נשארה בידי האויב.

נגבה החלה להתכנס.

ב- 22.5 - הופגזה נגבה קשות. היא הופגזה שוב ב-24 וב-25 למאי.

המצב החל להחמיר. החיים התנהלו בבונקרים ובתעלות ואנשי נגבה החלו באותו יום - 25.5 - להוציא את עלונם - "קול נגבה".

ההתקפה הגדולה על נגבה נערכה ב-1.6.48. הסנקים הגיעו עד לשערי נגבה ועד לתעלותיה. ממגדל המים דווח על תנועה האויב זאב ידובניק מצלפי הגדוד, שלא מש ממקומו למרות ההפגזה הבלתי פוסקת עליו. נהרג כגיבור שמעטים כמוהו. משקה רובשקין עלה למגדל, הוריד את גופתו והמשיך לדווח.

ההתקפה נהדפה תוך אבדות כבדות לאויב.

הצבא המצרי התקדם והגיע לאשדוד. במסגרת פעולה חטיבתית הונחתו מכות פחץ רבות על כוח זה. פלוגה בפיקודו של יוסקה גלסברג תקפה בגזרת תחנת הרכבת של אשדוד ודרומה. נראה שהפלוגה נכנסה לשטח הריגה ונגרמו לה מספר נפגעים.

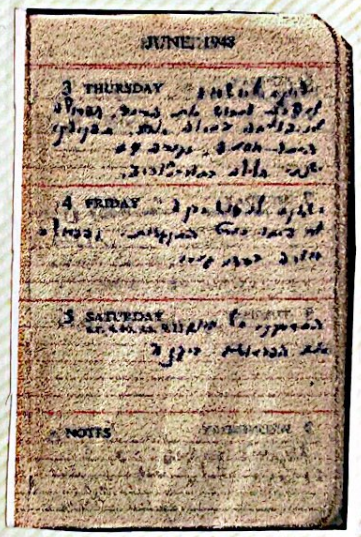
JUNE, 1948
3 THURSDAY
4 FRIDAY
5 SATURDAY
NOTES

כיבוש יבנה

פלוגה מהגדוד השתתפה בכיבוש יבנה ב-3.6.63.

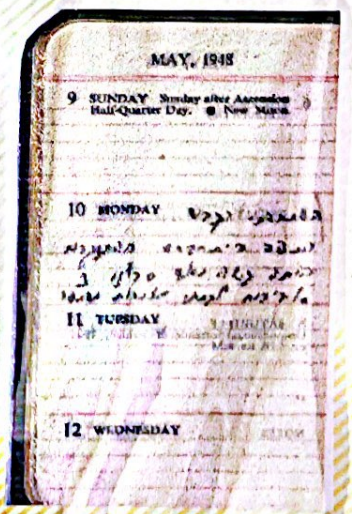
MAY, 1948
9 SUNDAY Sunday after Ascension Half-Quarter Day.
10 MONDAY
11 TUESDAY
12 WEDNESDAY

כיבוש בית דראס

ב-10.5.48 נכבשה בית דראס. בסעיף השיחה של הפקודה שהוצאה לקראת המבצע נאמר:-

1. הכוח יאורגן ב-5 כוחות פעולה שיכונו כלהלן:-

כוח א' "דוד" - 8 מחלקות, פיאט, רובה אנטי טנקי.

כוח ב' "יוסף" - 3 מחלקות, 1 מכונת ירייה.

כוח ג' "אפרים" - 2 מכונות ירייה, 2 מרגמות "3, סוללת "דוד".

כוח ד' "יגאל" - 5 משוריינים, 1 מכונת ירייה.

כוח ה' "משה" - 4 משוריינים.

לאחר פריקת הנשק ופיצוץ האובייקטים, הכוח ייסוג לבסיסו לפי הסדר....."

התכניה בוצעה בשינויים הרגילים. אנשי הגדוד חזרו כמנצחים עם שלל פרעושים.

Scanned with CamScanner

"מי שחלם לו ונישאר לו החלום..."

לגיבורים שלא זכו

Scanned with CamScanner

Scanned with CamScanner

מזווית הראיה שלנו

כשהתנדבנו לפרוייקט לא ידענו לקראת מה אנו הולכות ואז קיבלנו את שמו של שמחה יברוויים.
ברגעים הראשונים הוא היה בשבילנו רק שם של חייל שנהרג , שלא הכרנו,
אבל אחרי פגישות עם משפחתו גילינו שמאחורי השם הזה מסתתר סיפור חיים שלם של איש אמיץ ומיוחד שהקריב את כולו למען בניית והגנת הארץ.
היה מרגש לשמוע מפי מקורביו אודותיו ואודות מעשיותיו.
הופתענו לגלות מכתבים שכתב למשפחתו ויומן שרשם.
היה מאוד מרתק לנבור בעברו של שמחה ולגלות את אשיותו ולהכיר אותו.
אנחנו מרגישות שזהו כבוד גדול להנציח את שמו של שמחה ז"ל.
למדנו להכיר חלל צה"ל דרך מעש יותיו.

לא נשכח,
רותם רוסו, עירית צבאג וענבל אברבנאל
כיתה ח'2 דורות

Scanned with CamScanner

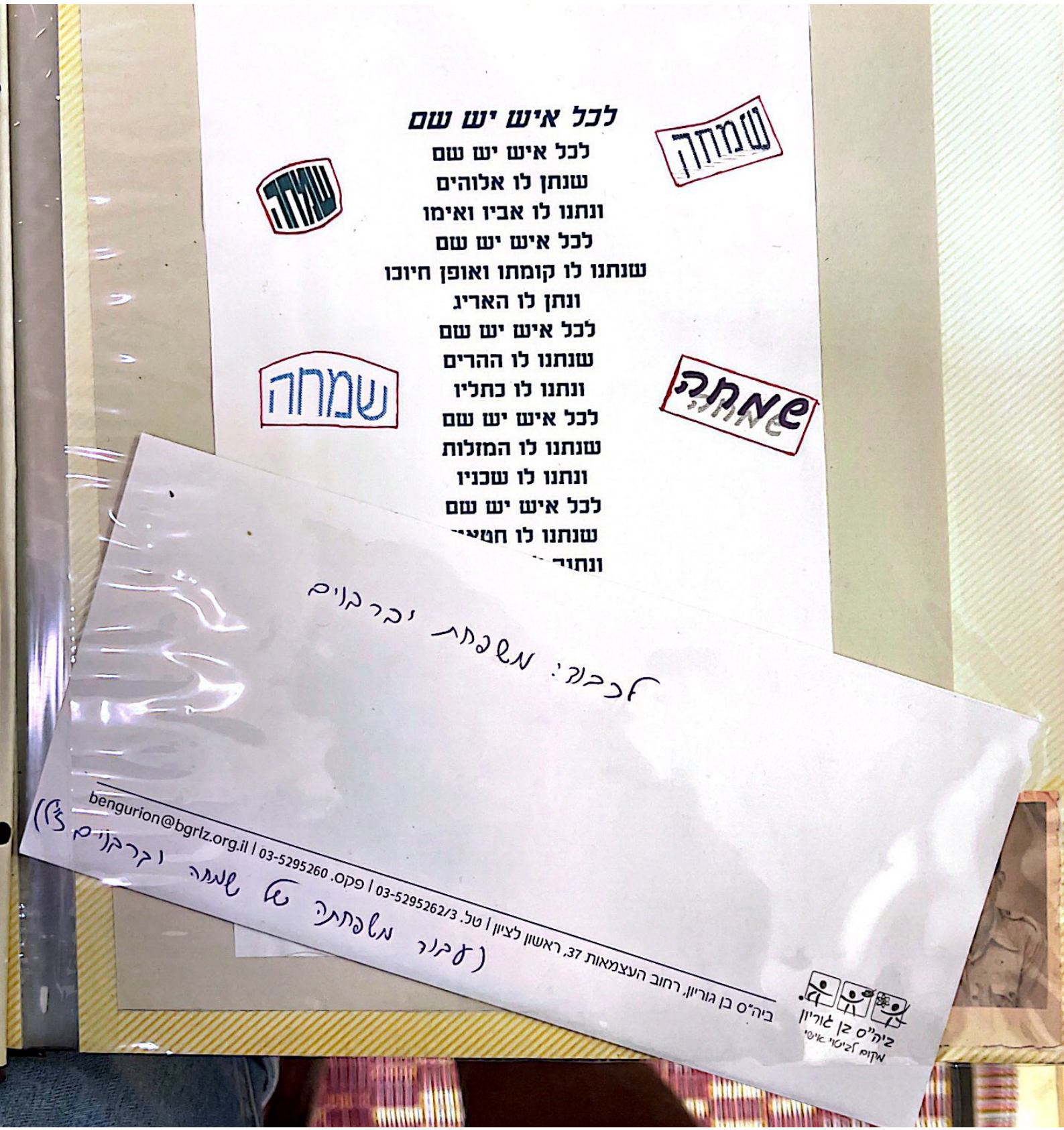
לכל איש יש שם
לכל איש יש שם
שנתן לו אלוהים
ונתנו לו אביו ואימו
לכל איש יש שם
שנתנו לו קומתו ואופן חיובו
ונתן לו האריג
לכל איש יש שם
שנתנו לו ההרים
ונתנו לו כתליו
לכל איש יש שם
שנתנו לו המזלות
ונתנו לו שכניו
לכל איש יש שם
שמחה
שמחה
שמחה
לכבוד: משפחת יקרונים
ביה"ס בן גוריון, רחוב העצמאות 37, ראשון לציון | טל. 03-5295262/3 | פקס. 03-5295260 | bengurion@bgrlz.org.il
ביה"ס בן גוריון
מכון לביטוי אומני